

Kako obilježiti Dan ljudskih prava

Autori: Projektni tim JustNow

Organizacija Dana ljudskih prava može uključivati skupinu učenika/sudionika, jedan razredni odjel ili cijelu školu. Obilježavanje takvih međunarodnih dana dobar je način podizanja svijesti i obogaćivanja obrazovnih sadržaja i metoda. Organiziranje Dana ljudskih prava može, uz prilagodbu, biti zanimljivo nastavnicima svih dobnih skupina učenika. Iako možda još i nisu upoznati s konceptom okvira zaštite ljudskih prava, učenici se s pitanjima ljudskih prava suočavaju od najranije dobi. Obilježavanje Međunarodnoga dana ljudskih prava (10. prosinca) dobar je način za upoznavanje učenika s tom temom.

Ovdje predstavljamo nekoliko različitih prijedloga kako se Međunarodni dan ljudskih prava (ili drugi važni datumi koji obilježavaju različita ljudska prava) može obilježiti kroz aktivnosti s učenicima. Imajte pri tom na umu da se organiziranje obilježavanja Dana ljudskih prava može na više načina uklopiti u nastavni plan i program. Stoga je korisno u takvu organizaciju uključiti nastavnike iz različitih područja.

POZOVITE GOSTA GOVORNIKA KOJI ĆE SE OBRATITI RAZREDU/ŠKOLI

Gostovanje zanimljivog govornika odličan je način nadopunjavanja vašeg nastavnog plana i programa te pobuđivanja zanimanja učenika/sudionika za teme ljudskih prava. Brojne su mogućnosti pozivanja gostujućih govornika: možete pozvati nekoga iz renomiranih organizacija za zaštitu ljudskih prava poput, na primjer, Amnesty Internationala ili Human Rights Watcha, kako bi razgovarali s učenicima/sudionicima o radu njihove organizacije kao i o nekim od aktualnih pitanja u domeni zaštite ljudskih prava. Druga alternativa za gostujućeg govornika može biti netko iz vašega grada tko je bio uključen u kampanju za ljudska prava (možda roditelja jednog od učenika?). Još jedna mogućnost je i uključivanje osobe iz specijalizirane nevladine organizacije ili udruge koja se bavi izbjeglicama, trgovinom ljudima, slobodom tiska/govora itd. Konačno, možete pozvati i govornike s određenom osobnom pričom (npr. izbjeglica / tražitelj azila, preživjeli sudionik holokausta, LGBT aktivist, osoba s invaliditetom, član manjinske skupine itd.) kako bi razredu/školi govorili o svojim životnim iskustvima koja bi predstavljala svojevrsni oblik suvremenog iskaza svjedoka

POVEŽITE SE S LOKALNOM/NACIONALNOM ORGANIZACIJOM ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA

Razmislite o povezivanju s poznatom međunarodnom organizacijom koja se bavi zaštitom ljudskih prava poput, na primjer, Amnesty Internationala, Human Rights Watcha ili neke regionalne organizacije (primjerice, u zemljama bivše Jugoslavije, Inicijativa mladih za ljudska prava) i organizirajte školski ogranak takve organizacije. Alternativno, možete zamoliti te organizacije da vam ponude specijalizirani program obrazovanja vezan uz ljudska prava u školi ili za nekoliko razreda ili u okviru izvannastavne aktivnosti za skupinu učenika/sudionika zainteresiranih za tu temu. Brojne nevladine organizacije usredotočene su na promicanje aktivnog građanskog obrazovanja i obrazovanja o ljudskim pravima te će rado primiti pozivnicu za obraćanje vašim učenicima/sudionicima. Neke organizacije nude i putujuće obrazovne sadržaje, kao što su izložbe (npr. Anne Frank - Povijest za sadašnjost putujuća izložba), radionice temeljene na raspravama ili debatama (Free2Choose - proučavanje dvojbi vezanih uz ljudska prava) itd.

ORGANIZIRAJTE PROJEKCIJU DOKUMENTARNOG ILI IGRANOG FILMA VEZANOG UZ LJUDSKA PRAVA

U većini europskih zemalja u porastu je trend organiziranja povremenih filmskih festivala inspiriranih ljudskim pravima. Vaša bi se škola mogla obratiti organizatorima takvih festivala i zamoliti ih da organiziraju projekciju dokumentarnog filma ili filma koji se temelji na ljudskim pravima za cijelu školu. Alternativno, možete sami potražiti odgovarajući dokumentarni ili igrani film koji obrađuje određenu temu ljudskih prava. Nakon gledanja, u razredu možete upriličiti raspravu/razgovor o dojmovima koje su učenici/sudionici stekli gledajući film. Konačno, na YouTubeu se mogu pronaći brojni kratki obrazovni filmski isječci koje je napravio UN ili agencije povezane s UN-om (npr. kratki film o Danu ljudskih prava, snimljen 2016. godine, koji detaljno opisuje pojedinosti o naporima koje Ujedinjeni narodi ulažu u zaštitu ljudskih prava: <https://www.youtube.com/watch?v=dYleie80B3M>).

ORGANIZIRAJTE KAZALIŠNU PREDSTAVU NA TEMU LJUDSKIH PRAVA

Ako u školi postoji dramska skupina, organizirajte izvedbu kazališne predstave tematski vezane za ljudska prava, koja bi, idealno, bila popraćena raspravom ili domaćom zadaćom koja bi se bavila tom temom. Školsku predstavu možete temeljiti na jednoj ili više vježbi metodologije koju je razvio Augusto Boal u svom Kazalištu potlačenih; svoju školsku predstavu možete temeljiti na dobro poznatoj knjizi ili priči za mlade vezanoj uz ljudska prava itd.

POSTAVITE UMJETNIČKU IZLOŽBU KOJA OBRAĐUJE RAZLIČITE TEME LJUDSKIH PRAVA

Dodatni umjetnički projekti koji bi mogli uključivati određenu skupinu učenika/sudionika u obliku izvannastavnog projekta mogla bi biti organizacija izložbe tematski vezane uz ljudska prava. Učenici/sudionici mogu dobiti zadatak osmišljavanja i izrade vlastitih plakata ili informativnih ploča/panoa o raznim specifičnim temama vezanim uz ljudska prava. Na primjer, dodijelite svakoj skupini učenika/sudionika (razredu ili skupini sudionika koji žele sudjelovati u aktivnosti) određeno ljudsko pravo koje moraju predstaviti kroz sliku (ili skulpturu). Postavite izložbu ovih slika s potpisom pripadajućega ljudskog prava. Aktivnost od učenika/sudionika zahtijeva razmišljanje o suštini svakog prava (kako bi razvili ideje o slici ili shvatili što je autor slike, njihov kolega, imao na umu). Također, učenici/sudionici s vremenom postaju znatizeljni kako izgledaju slike njihovih kolega. Sve može biti vrlo zanimljivo.

OBILJEŽITE DRUGU TEMU IZ KALENDARA LJUDSKIH PRAVA

Dan ljudskih prava ne mora se svake godine održavati 10. prosinca - ono što možete je razmotriti organiziranje posebnih aktivnosti vezanih za ljudska prava ili školsku komemoraciju koristeći za to bilo koji međunarodni dan iz Kalendara ljudskih prava - popis specijaliziranih datuma za podizanje svijesti pogledajte na: http://www.eycb.coe.int/Compass/en/chapter_2/calendar.html - Kompas priručnik za obrazovanje mladih o ljudskim pravima Vijeća Europe na čijoj stranici možete pronaći i primjere aktivnosti koje možete organizirati. Primjeri takvih datuma su Međunarodni dan žena (8. ožujka), Svjetski dan Roma (8. travnja); Svjetski dan izbjeglica (20. lipnja).

POVEŽITE SE S DRUGOM ŠKOLOM IZ VAŠE ZEMLJE/INOZEMSTVA

Možete organizirati i virtualnu aktivnost podizanja svijesti ili izgradnje veza između vašega razreda i učenika u drugoj zemlji. Ovo je aktivnost u kojoj se učenici pripremaju ispitivati jedni druge o stanju ljudskih prava u vašim zemljama (svaka skupina dobiva isti popis pitanja i zatim priprema odgovore prije poziva između dvije zemlje preko Skypea). Projekt se ne mora usredotočiti na ljudska prava. Ona mogu biti samo jedan od elemenata globalnog interkulturnog iskustva učenja za vaše učenike.

Postoji nekoliko inicijativa povezivanja učionica širom svijeta, stoga je najbolje istražiti svaku od njih kako biste pronašli najbolje rješenje za vašu školu/učenike. (Pogledajte npr.: [initiatives of connecting classrooms worldwide, so it is best to research each one to find the best fit for your school/students/](https://schoolsonline.britishcouncil.org/about-programmes/connecting-classrooms) (See for e.g. <https://schoolsonline.britishcouncil.org/about-programmes/connecting-classrooms>)

ORGANIZIRAJTE POTRAGU ZA BLAGOM

Postavite QR kôdove (besplatno ih možete generirati na npr.: <https://www.qr-code-generator.com>) na raznim mjestima u i oko škole. Svaki bi kod trebao biti povezan s različitim zadatkom (koji su osmislili nastavnici škole te bi se trebao baviti pitanjima ljudskih prava, poželjno s "lokalnim fokusom"; zadaci mogu biti interaktivne slagalice, zagonetke, analize novinskih članaka, pitanja o filmovima, knjigama itd., a sve mora biti vezano uz ljudska prava. Zadaci mogu biti i praktični poput fotografiranja određenog dijela izložbe u gradskom muzeju ili provođenja kratkog intervjua / ankete - što god vam padne na pamet. Također možete odrediti skupinu učenika koji će te zadatke pripremiti za ostale učenike ili razrede - aktivno ih uključite u izradu zadatka koji mogu biti vrlo jednostavni, od pronalaženja odgovora na određeno pitanje na internetu do npr. izrade kratkog filma o određenoj temi - sve će, naravno, ovisiti i o previđenom vremenu tj. trajanju same potrage. Svaki kôd mora sadržavati i trag koji upućuje na to gdje se nalazi sljedeći kôd: potraga može trajati jedan dan ili nekoliko mjeseci - u pitanju je zaista prilagodljiv tip projekta. Nakon uspješnog završetka svakog zadatka svakom sudioniku dodjeljuje se nagrada (ako aktivnost traje dulje od jednoga dana - to mogu biti bodovi čijim se uspješnim prikupljanjem dolazi do utvrđivanja pobjednika) - još jednom, sve ovisi o mogućnostima škole i kreativnosti organizatora igre. Ideja o potrazi za blagom veznoj uz ljudska prava zahtijeva kreativnost, ali valja imati na umu i da je lako prilagodljiva uvjetima i potrebama škole.

ORGANIZIRAJTE MEDIJSKU AKTIVNOST VEZANU UZ LJUDSKA PRAVA

Ako vaša škola ima svoje novine ili novinarsku skupinu, potaknite učenike na pisanje članka o temi vezanoj uz zaštitu ljudskih prava. Učenike također možete potaknuti da stupe u kontakt s lokalnom radio postajom ili novinama te ih motiviraju na zalaganje za prevenciju kršenja određenoga ljudskog prava koje je trenutno aktualno u društvu ili da se usredotoče na teme ljudskih prava u svom programu. Još jedan način uključivanja učenika u aktivnosti vezane uz ljudska prava je i motiviranje učenika da se uključe, ili još bolje, da samostalno organiziraju kampanju o različitim temama vezanim uz ljudska prava na društvenim mrežama. Za mlađe generacije to je također učinkovit način za podizanje svijesti o aktualnim pitanjima vezanim uz ljudska prava korištenjem novih medija (Instagram, Twitter, Facebook itd.).

PODIGNITE SVIJEŠT O LJUDSKIM PRAVIMA U VAŠOJ ZAJEDNICI

Organizirajte akcijska istraživanja u kojima će učenici intervjuirati ljude u zajednici o određenoj temi ljudskih prava te, nakon istraživanja, pripremiti prezentaciju u kojoj će svojim kolegama prezentirati rezultate. Istraživanje može poslužiti kao neizravan način podizanja svijesti o određenoj temi jer ono uključuje interakciju s većim brojem pojedinaca s kojima se inače ne bi stupalo u kontakt.

ONLINE IMPLEMENTACIJA

Ako obilježavate Dan ljudskih prava u *online* okruženju, možete implementirati gore navedene prijedloge koristeći platforme poput Zooma, Microsoft Teamsa ili Google Classrooma. Ove platforme omogućuju održavanje video sastanaka na kojima mogu sudjelovati pozvani gostujući govornici. Također nude mogućnost dijeljenja video sadržaja (dokumentaraca ili filmskih uradaka o ljudskim pravima) s učenicima. Nadalje, ove platforme pružaju mogućnost virtualne povezanosti s različitim školama.

ORGANIZIRAJTE ONLINE INTERVJU S GOSTUJUĆIM GOVORNIKOM

Online nastava olakšava organizaciju *online* intervjua s organizacijama za ljudska prava. Postoji više platformi koje podržavaju video pozive, tako da učenici/sudionici mogu intervjuirati pozvane gostujuće aktiviste koji im mogu održati predavanje ili predstaviti svoje aktivnosti u području ljudskih prava. Potaknite učenike/sudionike da prije *online* intervjua sastave pitanja za pozvanog gosta, a dodatna pitanja koja učenici/sudionici žele postaviti mogu se proslijediti gostu putem *chat*-a. Ako se osjećate ugodno s tim, pustite učenike/sudionike da preuzmu potpunu odgovornost za proces, dok vi djelujete u podržavajućoj ulozi.

ORGANIZIRAJTE ONLINE KAMPANJU

Razmislite o pridruživanju *online* kampanji Write for Rights koju organizira Amnesty International (<https://www.amnesty.org/en/get-involved/write-for-rights/>). Potaknite učenike/sudionika da odaberu i istraže jednu temu o zaštiti ljudskih prava ili jednu osobu čija su ljudska prava prekršena. Motivirajte učenike/sudionike da prouče osobnu priču aktivista čija su ljudska prava prekršena i da im pošalju e-mail podrške ili pismo kako bi stupili u kontakt s aktivistom. E-mailovi učenika/sudionika koji promiču ili zagovaraju ljudska prava također se mogu slati lokalnim i nacionalnim vladinim tijelima (na primjer, odborima ili upravama za ljudska prava).

Društvene mreže pružaju učenicima/sudionicima priliku da se uključe u *online* kampanje koje podižu svijest o ljudskim pravima. Na primjer, učenici/sudionici se mogu pridružiti *online* kampanji Stand Up for Human Rights koju organizira Ujedinjeni narodi (<https://www.standup4humanrights.org/en/social-media.html>) kako bi promicali ljudska prava na društvenim mrežama. Nadalje, učenici mogu organizirati vlastite *online* kampanje za podizanje svijesti i promicanje specifičnih ljudskih prava.

ORGANIZIRAJTE VIRTUALNU IZLOŽBU UČENIČKIH KREATIVNIH RADOVA NA TEMU LJUDSKIH PRAVA

Potaknite učenike/sudionike da koriste digitalne alate kako bi stvorili virtualnu izložbu i predstavili svoja istraživanja na određenu temu o ljudskim pravima (na primjer, povijest ljudskih prava, aktivisti za ljudska prava u prošlosti i sadašnjosti, zaštita ljudskih prava itd.). Jedan od besplatnih digitalnih alata koje učenici/sudionici mogu koristiti za kreiranje virtualne izložbe o ljudskim pravima je Artsteps (<https://www.artsteps.com/>). Ovaj alat simulira šetnju kroz galeriju, tako da posjetitelj može pregledavati izložene predmete poput slika, videozapisa, trodimenzionalnih objekata ili tekstova. Posjetitelji virtualne izložbe mogu komentirati i ocjenjivati pregledane izložke. Virtualne galerije učenika mogu se dijeliti ili objavljivati putem društvenih mreža.

IZRADA PROFILA NA FAKEBOOKU O BORCIMA ZA LJUDSKA PRAVA

Web stranica Fakebook (<https://www.classtools.net/FB/home-page>) omogućuje učenicima/sudionicima kreiranje profila koji nalikuju profilima na društvenoj mreži Facebook. Uz pomoć ove mrežne stranice, učenici/sudionici mogu izraditi Fakebook profile aktivista za ljudska prava iz povijesti, kao i kronološki slijed povijesnih događaja i procesa u razvoju ljudskih prava. Učenici/sudionici također mogu kreirati Wikipedia stranice o aktivistima za ljudska prava koji još ne postoje.

ANKETA ILI UPITNIK ZA ONLINE OBILJEŽAVANJE DANA LJUDSKIH PRAVA

Digitalni alati za izradu anketa ili upitnika omogućuju učenicima/sudionicima provođenje individualnog ili grupnog istraživanja o stavovima ili znanju o ljudskim pravima. Na primjer, učenici/sudionici mogu postavljati pitanja svojim vršnjacima ili odraslima u lokalnoj zajednici kako bi procijenili razinu znanja o ljudskim pravima, istražili strategije za provedbu zaštite ljudskih prava ili osobna iskustva ispitanika s kršenjem ljudskih prava. Neki od besplatnih online alata za izradu online upitnika o ljudskim pravima su:

- Google Forms (<https://www.google.com/forms/about/>),
- Kahoot (<https://kahoot.it/> or
- Kwiksurveys (<https://kwiksurveys.com/>).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sadržaj ovih materijala ne odražava službeno mišljenje Europske unije.
Za informacije i stavove izražene u ovim materijalima odgovoran je isključivo autor.